

Club J. E. P.

Jan Evangelista Purkyně (více o něm např. v Živě 2011, 5) byl po návratu do Čech nejen fyziologem, ale i politikem, respektovanou osobností a účastníkem mnoha společenských aktivit. Proto se Česká lékařská společnost J. E. Purkyně rozhodla obnovit tradici pravidelných setkávání, na která není mezi všedními povinnostmi čas. Tématem prvního z nich, 25. září 2018, bylo 100. výročí vzniku republiky a česko-slovenská otázka. Moderátoři Pavlína Wolfová a doc. MUDr. Roman Šmucler pozvali jako hosty prof. MUDr. Pavla Pafka, DrSc., a pana poslance Karla Schwarzenberga. Ten se nakonec pro nemoc omluvil a s prof. Pafkem proběhlo zajímavé povídá-

ní a diskuze o Martinské deklaraci a Pittsburské dohodě, vzniku a rozdělení státu. Významný chirurg P. Pafko je letošním nositelem Purkyňovy ceny, udělované v červnu na zámku v Libochovicích (viz Živa 2018, 4: CV). Narodil se v Bratislavě, jeho otec pocházel z Prešova. Matka byla Češka z pražských Holešovic, narozená v Heřmaničkách. Bylo milé, že se zúčastnili nejen lékaři, ale i děkan Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy prof. RNDr. Jiří Zima, CSc., a emeritní děkan prof. RNDr. Pavel Kovář, CSc. Doufáme, že tak byla založena nová purkyňovská tradice.

Videozáznam setkání Clubu J. E. P. lze zhlédnout na www.cls.cz.

1 Pavel Pafko na prvním setkání Clubu J. E. P. Z archivu České lékařské společnosti J. E. Purkyně

Alena Kubátová, Karel Prášil

Ocenění výsledků našich mladých mykologů

Purkyňův nadační fond, který byl založen Českou lékařskou společností Jana Evangelisty Purkyně (ČLS JEP), již třetím rokem vyhlašuje soutěž s názvem Ocenění publikace v časopise s nejvyšším impakt faktorem. Soutěž je určena pro členy ČLS JEP do 35 let a soutěží se ve třech kategoriích – interní, chirurgické a teoretické obory. Přihlášené práce (vyšlé v r. 2017) hodnotila komise, v níž zasedali prof. Petr Broulík, prof. Karel Cvachovec, prof. Jan Škrha a rektor Univerzity Karlovy prof. Tomáš Zima.

V letošním roce tak komise ocenila i práci vzniklou pod vedením mykologa MUDr. Mgr. Víta Hubky, Ph.D., z katedry botaniky Přírodovědecké fakulty UK a Mikrobiologického ústavu AV ČR. Vít Hubka sestavil tým zaměřený na studium různých lékařsky významných mikroskopických hub, zvláště dermatofytů a rodu kroupidlák (*Aspergillus*). Oceněná práce se týká právě rodu *Aspergillus*. Byla přihlášena v kategorii teoretických oborů. Jde o rozsáhlou publikaci (75 stran) otištěnou v renomovaném mykologickém časopise *Studies in Mycology* (IF 14) pod názvem *Phylogeny of xerophilic aspergilli (subgenus Aspergillus) and taxonomic revision of section Restricti*. Podílelo se na ní celkem 16 autorů z celého světa, z českých zejména František Sklenář (první autor studie a žák Víta Hubky) a Miroslav Kolařík. Xerofilní zástupce sekce *Restricti* rodu *Aspergillus* můžeme najít v prostředí s nízkou vodní aktivitou, např. v prachu domácností, na sušených, slaných nebo sladkých potravinách, v uskladněném obilí apod. Některé druhy znehodnocují obrazy, knihy a jiná umělecká díla. Jejich spory mohou způsobovat alergie nebo zhoršovat respirační problémy, vzácně působí infekce.

1 Vít Hubka (vlevo) a František Sklenář převzali v říjnu 2018 ocenění Purkyňova nadačního fondu za publikaci v časopise s nejvyšším impakt faktorem autorů do 35 let, v kategorii teoretické obory. Ceny byly vyhlášeny v prostorách Senátu Parlamentu České republiky ve Valdštejnském paláci v Praze. Foto A. Kubátová

Publikace má multidisciplinární charakter, je v ní prezentováno 21 druhů (z toho 14 nových), bohatě dokumentovaných molekulárními analýzami a fotografiemi z optického i skenovacího elektronového mikroskopu. Slavnostní předání cen se konalo 16. října 2018 v historickém prostředí Hlavního sálu Valdštejnského paláce v Praze za účasti tehdejšího předsedy Senátu Parlamentu České republiky Milana Štěcha, hodnotící komise a příznivců či blízkých oceněných osobností. Po předání cen byla pro zájemce připravena prohlídka Valdštejnského paláce a Jednacího sálu Senátu.

Uvedené ocenění práce Víta Hubky není první. Jako student 1. lékařské fakulty UK již dvakrát získal cenu děkana za nejlepší odbornou publikaci v kategorii studentských prací.

2 Vít Hubka, předseda Senátu Parlamentu ČR Milan Štěch a předseda České lékařské společnosti J. E. Purkyně Štěpán Svačina. Foto M. Stavinoha, ČLS JEP

Již tehdy navázal bohatou spolupráci s našimi lékaři i špičkovými odborníky v oblasti lékařské mykologie v zahraničí. Jako mladý pedagog na Přírodovědecké fakultě UK pak zavedl novou přednášku Lékařská mykologie, která se danou problematikou zabývá z pohledu, jenž současná výuka na lékařských fakultách nepokrývá. Uvedené skutečnosti ukazují, že na PŘF UK se zakládá nový obor – lékařská mykologie, který pomáhá odhalovat úroveň nebezpečných organismů na úrovni základního výzkumu. Vít Hubka tak dělá čest svému jménu.

Více na www.purkynuvfond.cz

Štěpán Svačina

9. purkyňovské setkání na Blatné

Dne 20. října 2018 proběhl již 9. seminář Jan Evangelista Purkyně a Blatná. Seminář pořádá majitelka zámku v Blatné baronka Jana Hildprandtová-Germenisová, jejíhož prapradědečka vychovával na zámku J. E. Purkyně a jejíž rodina pak Purkyňovi sponzorovala studia i výzkumnou činnost. Pobyt Purkyněho na Blatné v letech 1810 až 1813 připomíná pamětní deska odhalená ke 150. výročí jeho narození v r. 1937. Tehdy proběhl na zámku seminář organizovaný otcem dnešní majitelky Bedřichem Hildprandtem za přítomnosti českých politiků a vědců a se zahraniční účastí vědců z Polska, Rumunska a Jugoslávie.

Purkyně přišel na zámek na konci r. 1809 po ukončení studia třetího ročníku filozofie v Praze. Kromě vychovatelských povinností zde zkoumal okolní přírodu a pře-

kládal spisy Johanna Wolfganga Goetha. Zde mimo jiné s Ferdinandem Hildprandtem plánovali založení školy mladých přírodovědců. Také tu poznal Adélu Desfoursovou z Hrádku u Sušice, o jejich dlouhém vztahu svědčí mnoho dochovaných dopisů.

Na již tradiční seminář přijíždějí fyziologové a biologové z lékařských i nelékařských fakult. V poslední době se pravidelně účastní primář MUDr. Ivan Fišer, prapravnuk J. E. Purkyně. Program organizuje prof. Václav Mandys z 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Vždy jsou zváni přednášející z oboru s purkyňovskou tematikou. V minulých letech to byly např. přednášky o významu J. E. Purkyně pro mikroskopii a patologii. Letos šlo o témata farmakologická. Po uvítání paní baronkou seminář zahájil Jaroslav Hořejší přednáškou o poku-

1 Jihočeský zámek Blatná patří k nejzachovalším vodním panským sídlům u nás. Foto P. Vlach, Wikimedia Commons, v souladu s podmínkami použitými

2 Majitelka zámku baronka Jana Hildprandtová-Germenisová zahájila letošní seminář Jan Evangelista Purkyně a Blatná. Foto z archivu České lékařské společnosti J. E. Purkyně

sech, které dělali čeští lékaři a vědci sami na sobě. Zejména Purkyňovy pokusy byly velmi nebezpečné a sám je pečlivě zdokumentoval. V dalších přednáškách hovořil prof. Jaromír Hradec o dlouhé historii používání digitalisu a prof. Jan Bultas o salicylátech. Obě tyto látky zkoumal již Purkyně a jejich výzkum přinesl za 200 let velmi kontroverzní výsledky i významné změny v klinickém využití. Pneumolog doc. Zdeněk Susa, známý autor odborných, filozofických i populárních knih např. o vztahu českých velikanů Mikuláše Alše, Bedřicha Smetany a Karla Hynka Máchy k pivu, vtipně přednášel na téma Purkyně a alkohol. Po semináři proběhla prohlídka purkyňovské expozice instalované na zámku v r. 2009. Další setkání se bude konat jistě třetí říjnovou sobotu i v r. 2019.